

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Børne- og Undervisningsudvalget
Titel	Samrådsspørgsmål C – Åbent
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget (BUU)
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget (BUU) Samråd er stillet efter ønske fra Charlotte Broman Mølbæk (SF)
Taletid	Seks min.
Tid og sted	14. november 2024 kl. 10:15 i lokale 2-133

Contents

1. Indledning.....	2
2. Vedrørende Randers Kommunes forslag.....	2
3. Omstilling af almenområdet.....	4
4. Regeringens initiativer.....	6
5. Afslutning.....	7

1. Indledning

- Tak til Charlotte Broman Mølbæk fra SF for spørgsmålet.

* * *

2. Vedrørende Randers Kommunes forslag

- Indledningsvis vil jeg fremhæve, at jeg ikke har kendskab til Randers Kommunes budgetaftale ud over det materiale, som spørgeren henviser til. Og så at aftalen er indgået mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Venstre og Konservative i Randers.
- Det er også vigtigt for mig at fremhæve, at folkeskolen er et kommunalt ansvar. Og det er op til den enkelte kommune at prioritere, hvordan ressourcer til undervisningsområdet anvendes – men selvfølgelig inden for lovens

rammer. Det har jeg en klar forventning om, at kommunerne er i stand til.

- Af Randers Kommunes budgetmateriale fremgår det, at Randers kommune *"som udgangspunkt ikke længere vil visitere elever i indskolingen – altså 0.-3. klasse - til specialundervisning."*
- Jeg lægger særlig vægt på, at de skriver *"som udgangspunkt"*. Det er en væsentlig formulering. Fordi den anerkender, at der fortsat vil være børn med behov for et vidtgående specialpædagogisk tilbud.
- Hvis Randers Kommune på forhånd afskar alle børn fra at få specialundervisning, ville det ikke være lovligt. Men det ser heller ikke ud til at være tilfældet her.
- Der bliver spurgt til min holdning til *"den slags budgetaftaler, hvor kommunen prioriterer økonomi over barnet"*.
- Man kommer selvfølgelig ikke til at høre hverken mig eller, håber jeg, fremtidige undervisningsministre sige, at kommuner skal prioritere økonomi over barnet. De skal tage udgangspunkt i en konkret og individuel vurdering af barnets behov.
- Men kommunerne skal også prioritere deres økonomi. Og hvis det gøres klogt, behøver der ikke altid være nogen modsætning mellem det økonomisk bedste og det bedste for barnet.

* * *

3. Omstilling af almenområdet

- Andelen af elever, som modtager et specialundervisningstilbud, har i de senere år været stigende på landsplan og nåede i skoleåret 2022/23 sit højeste i 12 år med 6,5 pct. af eleverne i et specialundervisningstilbud.
- Mange kommuner rapporterer om stigende udgifter til specialundervisning. Kommunernes Landsforening estimerede sidste år, at omtrent hver fjerde krone i folkeskolen anvendes på det segregerede specialundervisningsområde.
- De tilbud er dyre, og det er en økonomiske udfordring mange steder. De penge, der bruges her, kan ikke samtidig bruges på den almindelige folkeskole.
- Derfor risikerer det almindelige område at blive udfordret, hvilket igen kan føre til, at flere elever får behov for specialundervisning. Det er en selvforstærkende og negativ spiral, man kan komme ind i.
- Mange kommuner og skoler er i gang med at styrke de inkluderende læringsmiljøer i almenundervisningen, så de bl.a. er i stand til at tilbyde elever med særlige behov et skoletilbud, der imødekommer deres behov.
- Jeg har rundt om i landet set mange inspirerende tiltag til at styrke folkeskolen og til at flytte flere menneskelige og økonomiske ressourcer ind i det almene skoletilbud.

- I Østjylland fx i Aarhus, hvor de har oprettet det, de kalder NEST-klasser, som er en måde at danne skoleklasser på, hvor distriktsbørn og børn med autisme eller autismelignende vanskeligheder går i samme klasse og indgår med lige deltagelsesmuligheder i det samme fællesskab.
- Eller længere nordpå – Morsø Kommune – hvor kommunen efter inddragelse af forældrene har hjemtaget elever fra specialundervisningstilbud i andre kommuner til deres egne distriktsskoler, hvor der i stedet er blevet investeret i opbygningen af nogle stærkere børnefællesskaber tæt på det almindelige folkeskoleområde.
- Jeg hæfter mig også ved, at Randers Kommune ikke blindt vil sende flere elever med særlige behov ind i den almene indskoling uden at styrke almenområdet. I deres budgetaftale skriver de, at de vil investere i "*en forstærket inklusionsindsats og kompetenceudvikling i indskoling.*" Blandt andet ved at prioritere midler til tolærerordninger i indskoling.
- Arbejdet med at sikre økonomisk stabilitet for almenområdet er en forudsætning for at imødekomme elevernes behov.
- Fordi det er ikke nødvendigvis altid bedst for børn med særlige behov at blive flyttet ud af den almene undervisning. De bliver skilt fra deres venner, og de får heller ikke automatisk et tilbud, der forbedrer deres trivsel eller deres faglige evner. Elever, der har gået på specialskoler,

klarer sig – desværre – generelt dårligere senere i livet end tilsvarende elever på det almene område.

- Jeg vil dog gerne understrege, at der både i dag og fremover vil være elever, som har brug for et segregeret specialundervisningstilbud, og de skal have et tilbud af høj kvalitet.
- Vi skal på samme tid have gode specialundervisningstilbud og et stærkt og favnende almenområde. Den balance er et grundlag for at give alle børn det undervisningstilbud, de har behov for.

* * *

4. Regeringens initiativer

- En inkluderende folkeskole med et stærkere almenområde skabes i et tæt samspil mellem lokal omstilling – som er i gang mange steder, og jeg betragter budgetaftalen i Randers som en del af det – og nationale tiltag.
- Derfor har regeringen sammen med folkeskoleforligskredsen taget en række initiativer til at styrke folkeskolen.
- Med aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram fra foråret bliver pædagogisk psykologisk rådgivning styrket, der bliver prioriteret økonomi til specialpædagogiske kompetencer, og vi styrker indsatsen i dansk og matematik for de mest udfordrede elever – og mange andre ting.

- I de kommende måneder kommer der også en række anbefalinger fra flere forskellige sider, der på forskellige måder handler om det, vi taler om i dag.
- Trivselskommissionen kommer inden længe med deres anbefalinger. Der er også nedsat en ekspertgruppen om justeringer af støttereglerne i folkeskolen. Og så har Børne- og Undervisningsministeriets egen vidensenhed for børn og unge med særlige behov (VIBUS) også anbefalinger på vej.
- Med økonomiaftalen for 2025 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening blev den kommunale serviceramme også øget med 3,4 mia. kr. Det skulle også gerne give kommunerne mulighed for at styrke folkeskolens almenområde. Jeg kan også se, at mange kommuner har benyttet sig af de muligheder for at prioritere folkeskolen i budgetterne for 2025.

* * *

5. Afslutning

- Jeg håber – og jeg tror også – at kommunerne er i stand til at vende udviklingen lokalt understøttet af de nationale tiltag, jeg nævnte før – og selvfølgelig inden for lovens rammer.
- Jeg håber faktisk også, at Randers Kommune kan være en af dem.

- Tak for ordet.

* * *